

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"...

Davaların mevzuunun aynı olması, birisi hakkında verilecek kararın diğerinin esasını etkilemesinin kaçınılmaz olacağı, dayanak tapu ve vergi kayıtlarının sıhhatli bir şekilde uygulamasının yapılıp daha sağlıklı bir sonuca ulaşılabilmesi ve ayrıca davaların en kısa zamanda ve en az masrafla sonuçlandırılması gerekeceği hususları gözönünde bulundurularak Usulün 45 ve 3402 sayılı Yasa'nın 27. maddeleri uyarınca davaların birleştirilerek yargılamanın sürdürülmesi ve ona göre karar verilmesinin zorunluluğu açıktır." şeklindeki Yargıtay kararında da açıkça ifade edildiği şekliyle davalar arasında bağlantı olması durumunda birlikte görülmesinde zorunluluk vardır.

Somut olayda ve benzer nitelikte konuları itibariyle farklı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinin görevine giren ancak aralarında irtibat bulunan davalarda; tarafları, ayrı mahkemelerdeki davaları ayrı ayrı takip etme zorunda bırakmak, davaların birleştirilmesi yoluyla daha kısa sürede ve daha az masrafla bitirilmesini önleyici 6100 sayılı Hukuku Muhakemeleri Kanununun 1 nci fıkrasındaki "aynı düzey ve sıfattaki" hükmü, Anayasanın Devletin Temel Amaç ve Görevlerini düzenleyen 5 nci maddesi ve Hak Arama Hürriyetini düzenleyen 36 ncı madde hükmüne aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Davacının senet kefilisi olan kardeşi ile birlikte senedin iptali talebiyle Asliye Hukuk Mahkemesine ikame edip Mahkemenin görevsizlik kararı ile Asliye Ticaret Mahkemesine gönderilip halen derdest olan davada davacıların isbat vasıtaları ile iş sözleşmesinden kaynaklanan boş teminat senedi verildiğine ilişkin davalı işverene karşı mahkememizde görülen isbat vasıtaları davacı aleyhine farklılıklar göstermektedir. Davacı iş yargılamasından kaynaklanan isbat kolaylıklarına sahipken, kanundan kaynaklanan birleştirme yasağı nedeniyle bu isbat vasıtalarını Asliye Ticaret Mahkemesindeki yargılamada kullanamayacaktır. Asliye Ticaret Mahkemesinde senet lehtarısı olan davalı ...'e karşı açılan davada red kararı verilmesi durumunda veya kabul kararı verilmesi durumunda bu kararların mahkememizde derdest dosyaya etkisi ne olacaktır. Kanundaki düzenleme ile davacının davayı uyuşmazlığın asıl konusu olan işçi-işveren platformunda tartışması imkanı elinden alınmış olmaktadır.

Başka üzerinde durulması gereken husus; davacının davalı ...'ü de davalı olarak göstererek iş mahkemesinde dava açması durumunda davalılar arasındaki ihtiyari dava arkadaşlığı nedeniyle dava o haliyle görülüp sonuçlandırılabilirken, sıfatı başka olan mahkemede aynı kişi hakkında açılan davanın yasal engel nedeniyle diğer dava ile birlikte görülebilmesi hususudur.

1086 sayılı Kanunun davaların birleştirilmesine ilişkin 45 nci maddesinde zaman içinde yapılan değişikliklerde hak aramayı kolaylaştırma ve çabuklaştırma amaçlı değişiklikler yapılmışsa da iptali istenen kısıtlama ile bundan geri adım atılmıştır. Maddenin hükümetgerekçesinde bu kısıtlamaya ilişkin gerekçe belirtilmezken, aynı düzey ve sıfattaki mahkemelerden anlaşılması gereken açıklanmıştır. Doktrinde kısıtlamaya gerekçe olarak aynı düzey ve sıfatta olmayan mahkemelerde farklı yargılama usullerinin uygulanması gösterilmiştir. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun yargılama usullerinde

sadeleştirmeye giderek yazılı ve basit usulü benimsemesi karşısında bu gerekçenin geçerliliği yoktur. Birleştirmenin mümkün olması durumunda birleştirme kararı verilen mahkemede cari yargılama usulünün uygulanmasına bir engel olmadığı gibi aynı zamanda kanundan kaynaklanan bir zorunluluktur.

İptaline ilişkin itiraz olunan kısıtlamanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenen Adil Yargılanma Hakkına aykırı olduğu da düşünülebilir. Sözleşme kapsamında kişinin hak aramasını sağlayacak tedbirlerin alınması ve engellerin kaldırılması gerekir. Mahkemeye başvurma hakkına getirilecek sınırlama meşru amaç gütmeli, hakkın özünü zedeleyecek şekilde olmamalı ve orantılı olmalıdır. Somut olay ve düzenleme açısından yukarıda ayrıntılı şekilde açıklandığı üzere davacının davasını tüm yönleriyle mahkeme önüne getirmesi engellenmektedir. Bu yönüyle mahkemenin tam bir yargı yetkisinin kısıtlandığı söylenebilir.

H Ü K Ü M : Gerekçesi yukarıda detaylı şekilde açıklanan nedenlerle;

6100 sayılı Hukuk Muhakemesi Usulü Kanununun 166 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aynı düzey ve sıfattaki” hükmünün Anayasa ’nın 5 ve 36 ncı maddelerine aykırı olması nedeniyle iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına,... karar verildi.””